

DEBRECENI
PROTESTÁNS LAP
 EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Minden embernél nyomorultabbak...

(Húsvétra.)

I. Korinth. 15:19. „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk.“

A húsvéti nyitott sírból különös és minden fölségesen vigasztaló volta mellett is döbbenetes fény hull egész emberi életünkre. Egész keresztyén életünkre is.

Gondoljuk csak meg, hogy ezt az ígét Pál apostol keresztyéneknek üzeni. Tehát olyanoknak, akik hisznek a Krisztusban, mint Urukban és megváltójukban, tisztelik és követni igyekeznek Őt, — hiszik, hogy föltámadott és mennybement és remélik, hogy halhatatlan lelkük egykor az ő dicsőségében osztozni fog vele. Csak egyet nem képesek elfogadni: a halottak testi föltámadását. Úgy hiszik, ez nem föltétlenül szükséges kiegészítő része a keresztyén hitnek. Krisztus föltámadása tárgya hitüknek, — de a maguké nem tárgya reménységüknek. A maguk módján igen jó keresztyének tehát, — és az apostol mégsem engedi el nekik azt a megdermesztő figyelmeztetést, hogy az olyan keresztyének, akiknek a feltámadásra s a feltámadott test dicsőséges új életére vonatkozólag nincsen reménységük, nyomorultabbak minden más embernél: a legelhagyatottabb lelkű pogánynál és a legistentelenebb világbölcseknél avagy világfiánál.

Szól ez a metszően éles és éppen ezért különös áldásokat rejtő figyelmeztetés a mai idők megannyi korinthusi keresztyénéhez is, akik húsvétkor készek ünnepelni egy multbeli nagy tény, de nem egyszermind egy jövőbeli hasonlíthatatlan nagy reménységet is.

*

Minden másfajta embernél nyomorultabb az a keresztyén ember, aki hiszen Krisztusban, hiszen a megváltásban, hiszen az örök életben, — de nem hiszen a feltámadásban, ami pedig bibliai értelemben nem lehet más, mint a testnek föltámadása.

Mert az a keresztyén ember, aki a föltámadást tagadja, önmagával kerül olyan irtózatossá ellentétbe, aminőt a nem vagy csak névlegesen keresztyén ember egyáltalán nem is ismerhet. A keresztyén ember, ha nemcsak névleg az, Krisztusért megtagadja önmagát, a testet, a jelenvaló világot s úgy él, mint akinek egy másik világban számadásra kell majd állani Ura elé. Ugyanakkor azonban megtagadja ennek a másik világnak a létezését, mert megtagadja annak a lehetőségét, hogy ez a másik világ valaha nyilvánvalóvá legyen minden szem előtt, hívőké és hitetlenké előtt egyformán — amazoknak végleges igazolására, emezeknek végleges megcsúfoltatására, Istennek dicsőséges ígéretei szerint. A feltámadást tagadni, nem kevesebbet jelent, mint kétségbevonni annak a lehetőségét, hogy a boldog lelkek élete, amely testi haláluk után, sőt már azt megelőzőleg „el van rejtve együtt a Krisztussal az Istennél“, egykor majd minden szem előtt nyilvánvalóvá lesz és „mikor a Krisztus, a mi életünk megjelen, akkor majd ti is, ővele együtt, megjelentek dicsőségben“. Mert a lélek halhatatlansága, Istenhez menetele, Krisztussal együtt lakozása magábanvéve még csak elrejtetés — csak a feltámadás jelenti és hozhatja meg ennek az életnek napvilágra jövetelét, nyilvánvaló diadalát. Nagy igazsága van Kálvinnak, amikor azt tanítja, hogy a feltámadásig a boldog lelkek állapota sem egyéb, mint egy szent várakozás a beteljesülésre, amit csak a föltámadás hozhat el, dicsőült testben, Istennek végleg föllállított országában, a testben visszajött és trónusára ült, a minden ellenségén, tehát a bűnön, ördögön és halálon is diadalt vett megváltó Krisztus körül.

Tehát miért küzdeni és szenvedni, miért áldozni és keresztet hordozni, miért egy jövő életben és annak romolhatatlan koronájában reménykedni, hogyha ennek a jövő életnek a valósága soha napvilágra nem jöhet? Miért vállalni a Krisztussal együtt való gyaláztatást ebben a látható világban, hogyha soha nem uralkodhatom együtt a Krisztussal egy másik, most még láthatatlan világban — és hogyha az a

másik világ sohasem lehet látható világgá, sohasem lehet ezzé a világgá, sohasem lehet az *egyetlen lehetséges* világgá? Hát nem százszor nagyobb igazságuk van akkor azoknak, akik úgy élnek, mintha Krisztus egyáltalán föl sem támadott volna, mintha egyáltalán nem volna halhatatlan lélek, igaz bíró Isten és örök élet? Hát nem végtelenül nyomorultabb az olyan keresztyén ember, aki hiszi ugyan mindezt, igyekszik is e hitének megfelelően élni, de azt már nem képes elfogadni, hogy ez az ő hite egykoron a boldog feltámadásban és az utolsó ítéletben meg is valósul, — mint az olyan félig vagy egészen pogány, aki nem is hiszi ezt, nem is él e szerint, hanem éli vígan világát — „együnk és igyunk, holnap úgylis meghalunk!” — és legföljebb maga igyekszik magát megváltani, vagy legalább megnyugtanni az örökkévalóságnak néha órá is csak rávilágító félelmes arca előtt emberi bölcseségének erejével, emberi erényének érdemével?

Ha sehol másutt meg nem érzi is az ilyen keresztyén ember a maga képtelen nyomorúságát, meg fogja érezni egy kedves koporsónál. Miért, hogy olyan szívettépő az a válás? Hiszen „a lélek él, találkozunk!” Ó, igen, de vajjon csak a lélekkel akarunk-e találkozni? A testetlen lélek fényes árnyával-e, amelynek valóságát és valódiságát mi a mi emberi elemünkkel örökkéig el sem képzelhetjük, fel sem foghatjuk? Hát nem akarunk-e még egyszer azokba a kedves szemekbe belenézni, — nem akarjuk-e még egyszer hallani annak a drága hangnak a zengését, — nem akarunk-e még egyszer reáborulni arra a szerető szívre, — nem akarjuk-e, hogy az az elköltözött lélek

még egyszer érzékelhető formává, tehát testté legyen a mi számunkra, formává, amely nélkül mi soha, az örökkévalóságban sem foghatjuk meg és nem hihetjük el a lélek valóságát és valódiságát, — formává, ami *lényege* a testnek, mert hiszen a testnek az Istentől kapott és a szerető lélek előtt egyedül kedves, maradandó *forma* a lényege, nem pedig a folyton változásnak alávetett és a végén elrothadó hús és vér?

Ó, van-e nyomorultabb annál a keresztyén embernél, aki szívében egy csonka és következtelen hittel, mert a föltámadás tagadásával áll és könnyezik szerettei koporsója fölött, kitéve a világ minden gúnyjának és a kételkedés minden mardosásának és végre sem tudva rájuk felelni semmi döntőt, mert az egyetlen döntő feleletet: „*Hiszem a testnek föltámadását, tehát hiszem az örök életet és annak nyilvánvalóvá levését*” — maga rekeszti ki szomorú, gögös makacssággal szegény, megszagott szívéből?

És még itt sem ér véget ez a kibeszélhetetlen korinthusi keresztyén nyomorúság. Hiszen, ha nem tudunk hinni a halottak eljövendő feltámadásában, akkor a Krisztus feltámadásába vetett hitünknek sincsen semmi értelme. Minek volt a történelmi, egyszeri hűsvétben föltámadni és testben megjelenni a mi Urunknak, ha egy eljövendő dicsó világhűsvétben nem fog megmutatkozni hívők és hitetlenek szeme előtt egyformán, hogy Ő csakugyan él, dicsőült testben, valósággal és *akkor már* a hitetlenek által is letagadhatatlanul él? Hát csak egy szent színjáték akart lenni az első hűsvét reggelének kimondhatatlanul dicsőséges, de emberi tudással és látással, emberi bizonyítással és emberi elképzeléssel mindörökre meg-

TÁRCA

Emlékezés Bethlen Gábor fejedelemről.

S. Szabó József ny. főgimn. igazgató, c. tan-ker. kir. főigazgató felolvasása 1929 december 5-én, a ceglédi református egyház centennáris ünnepélyén.

(Folytatás.)

A könyvek mellett a szép zenét is rendkívül szerette és élvezte, ami magas, művelt esztétikai ízlésére vall. Autodidaxis útján magát folyvást képezte, úgyhogy korának legműveltebb uralkodói közé tartozott. Szépérzéke vitte rá arra, hogy a gyulafehérvári református főtemplomba, melynek stílszerű rendbehozására is sokat áldozott, orgonát állíttasson be és ezzel a gyülekezeti éneklést emelje s összhangzóbbá tegye. Merész kísérlet volt ez akkor s a papoknál nem is talált tetszésre, mert, hiszen, a kálvini reformáció a maga puritánságával nem tűrte a templomokban az orgonákat, az ördögnek eme

szerszámain, ahogy haragosan nevezték. A fejedelem azonban ilyenekben nem túrt ellenmondást s a világi urak is gyönyörködtek az orgona hangjaiban, melyek mellett még hatalmasabban szárnyalt énekük a Mindenható trónja elé. Minthogy magyar képzett organisták nem voltak, a fejedelem Németországból hozatott be neves orgonaművészeket.

A felburjánzott erkölcsi vétkekkel szemben szigorú fenyítéket alkalmazott s ezzel az egész erdélyi társadalmat javítani és helyes keresztyén életre nevelni kívánta. Ezzel a vallás-erkölcsi élet erősítése mellett nagy társadalomszervező munkát is végzett. Mint minden igazi, nagy uralkodó, úgy ő is a tiszta erkölcsben nemcsak a vallásosság külső megnyilvánulását látta, hanem a költő szerint: az ország támaszát és talpkövét. Törvényben mondatta ki (1619), hogy a poenitentia-tartást mindenütt szorgalmasan megfogadják, a vasárnapot és ünnepeket megszenteljék, úgyhogy akkor templomokba járjanak és ne munkálkodjanak, vagy dorbézoljanak, se mennyegzőt, se vásárt ne tartsanak; az előljárók józan és ártatlan életükkel adjanak példát; szigorúan eltiltotta a

közelíthetetlen eseménye? Egy szent színjáték, amelyből semmi egyéb nem következik, mint az, hogy a hitetlenek mindörökké tagadják, amiben, valljuk meg, e világra nézve ő mellettük szól minden látszat — a hívők pedig hiszik, de a megbizonyosodásnak, a nyilvánvalóvá válásnak minden reménye nélkül? Ó, ha csak ennyi következne a Krisztus feltámadásából, akkor a gyötrelmek gyötrelméül adatott az a keresztyén embernek és nem a vigasztalások vigasztalásául.

„Mert ha nincsen halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadott fel. Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitek is.”

Keresztyén ember, ne tedd magadat hűvötben minden embereknél nyomorultabbá: olyan hívővé, akinek hiábavaló a hite!

R I.

A Konvent

ez évi ülései április 10—12. napjain voltak. Az előkészítő-bizottsági ülések már április 7-én kezdődtek. Jól elő is volt készítve minden, úgyhogy magán a teljes ülésen alig hangzott el felszólalás. Sokan arra is gondoltak, hogy az eljárást egyszerűsíteni és a költségeket jelentékenyen kisebbiteni könnyen lehetne, ha a bizottságok pár héttel előbb üléseznének s javaslataikat előre kinyomatnák, mint ahogy az egyetemes tanügyi bizottság teszi; a Konvent teljes ülésén pedig az elnökség csak azt a kérdést tenné fel hogy a kinyomatott javaslatok közül melyikhez akar valaki hozzászólni; amelyik javaslathoz senki sem szól, az határo-

szitkozódást, átkozódást és káromkodást. — Mindezek meg nem tartóira kemény birságot és testi fenytétet szabott. Az erkölcsi felügyeletet és a büntetés végrehajtását a falusi bírák, földesurak, vicispánok és királybírák kötelességévé tette. Maga is alávetette magát az egyházi fegyelemnek és ellenmondás nélkül engedelmeskedett, mikor prédikátora a komoly és szigorú *Keserűi Dajka János*, egyízben valamely elkövetett csekélyebb hibáért poenitentiát és bőjtölést rótt reá. Ilyen önmegadás és engedelmességet csak a legmagasabb uralkodói erényekkel ékeskedő fejedelmek tanusíthatnak. — A harmincéves háborúban meglazult, sőt elvadult valláserkölcsi állapotok között is seregét a józan, vallásos érzés, tiszta erkölcsiség, fegyelmezetttség kiemelkedő magaslatán tudta tartani, ami nem csekély érdemei közé sorozható. E részben csak sógorának, *Gusztáv Adolf* svéd királynak serege mérhető össze az övével.

A jövőbe néző s nemcsak egyházi, hanem állami szempontból is nagyjelentőségű fejedelmi tette volt a lelkipásztoroknak és utódaiknak közös címer alatt nemesi rangra emelése. Érdemes az ő magasztos gondolkozásának bizonyí-

zattá válik, amelyikhez szól valaki, azt megvitattják. Így a három napos ülés egy nap is el volna végezhető s nem kellene javaslatokat, amelyeket egyszeri hallásra úgy sem mindig lehet kellően átgondolni, végig olvastatni az előadókkal, akik — mivel a bizottságban előkészített ügyet részben más által készített javaslattal ellátva kapják kézhez — nem is mindig szívesen vállalják a felelősséget az így keletkezett határozatnak vagy a tartalmáért, vagy az alakjáért.

Az bizonyos, hogy az autonomiánkra a Konventen is, máshol is, sok jó munkaerőt és sok drága (— pénzben kifejezve is drága —) időt pazarolunk s jobb volna ezzel is, azzal is takarékoskodnunk.

Az üléseken Baltazár Dezső püspök és Dókus Ernő főgondnok elnököltek, nagy hozzáértéssel és bölcs tapintattal.

A tanügyi tárgyak közül a theologiai terv körül volt vita várható, de érdemi döntés nem történt, a javaslat az egyházkerületek elé kerül s csak a jövő évi Konvent határoz.

A tankönyv-bizottság jelentése is nagy érdeklődést keltett, mert mindenfelől az volt a panasz, hogy a konventi egységes tankönyvek igen drágák. A panaszok folytán Antal Géza püspök elnöklete alatt egy bizottság részletes számításokat tett, más vállalkozóktól beszerzett adatok alapján s e számítások eredményeként azt jelentette, hogy a tankönyvek nem-hogy drágák, hanem általában olcsóbbak más vállalatok könyveinél és egyik-másik tankönyv annyiért, amilyen áron forgalomban van, nem is volna adható. Úgyhogy a tankönyveket csak azzal lehet olcsóbbá tenni, ha azoknak a terje-

tékául a címerlevél első részét meghallgatni: „A fejedelmek fenséges méltóságával jár — úgymond — egyéb dolgaik végzése mellett kiváló gondot fordítaniok arra, hogy alattvalóiknak állapotát és helyzetét eszökbe véve, a munkáságuk szerint érdemesebbeket magasabb tisztiségre, szerencsés előbbmenetelre segítsék, sőt, hogy a tisztas rangnak gyümölcsözőbb közelsimeréséhez is juttassák. Mert annál nagyobb a fejedelem, mennél érdemesebb embereknek a feljebbvalója. Azért, mivel mindjárt uralkodásunk kezdete óta mit sem óhajtottunk jobban, mint azt, hogy mindenekelőtt Isten iránt való szeretetünket tanusíthassuk, minden dolgunkban Istennek egyházait minden intézkedéssel növelhessük s azzal Istennek dicsőségét terjeszthessük és a késő utókorra átörökíthessük, ennél fogva helyesnek, igazságosnak és méltányosnak ítéljük, hogy azokat, akik a vallás ügyének élnek s mintegy szövétnekekkel vezérlik az embereket az üdvösségre és örökéletre, minden tisztességgel és kedvezéssel halmozzuk el. Ezt akarjuk tanusítani azzal, hogy Erdélyországunk és a hozzá kapcsolt magyarországi részek ige-hirdetőinek vagyis lelkipásztorainak együtt és

delmét leszállítják, az anyagot megrövidítik, ami természetesen nem a vállalkozó könyvnyomdától függ.

Az is érdekes, hogy míg egyik-másik helyen (Debrecenben is) kifogásolják a könyvek belső értékét és azt állítják, hogy mások külön könyvet tudnának írni, a meghirdetett pályázaton nem igen akadt versenyző s az új típusú könyvekben is Ligárt Mihály lett a győztes, jószerint ellenfelek nélkül. Pedig épp azért adatott másfél éves határidő, hogy legyen ideje a jeles szerzőknek elkészülni a tervezett nagyszerű könyvekkel.

Volt egy csapt vallásszerű bejelentés, köztük nagyon kevés valóban annak mondható. Fontosabb annak a tapasztalása, hogy a református, protestáns stb. jelzőkkel magánérdekek előmozdítására visszaélnék. A Konvent felemeli ez ellen szavát s lépéseket tesz annak biztosítására, hogy e nekünk becses jelzőket illetéktelenül s anyagi érdekből fel ne használhassák, be ne moeskolhassák.

A közigazgatási bizottság jelentésében az a legfontosabb, hogy az egyetemes egyház földbirtokossá lett. Gróf Almássy Imre törökszentmiklósi birtokának egy részét vette meg. A jelentés szerint a vétel előnyös befektetés.

A közigazgatási bizottság új előadója — Török Imre helyett — Maklár Károly lett. Ezzel nem történt változás azon az eddig is fennállt helyzeten, hogy az Egyetemes Konventnek valóban autonóm munkakörben működő (azaz a fizetési tisztviselőkön kívüli) előadói csaknem valamennyien (Dóczi Imre, Kun Béla, Maklár Károly) tiszántúliak. — S ilyenformán van a Zsinaton is. — Minden

egyenként, fiaikat és leányaikat s ezeknek mindkét nembeli örökösait és utódait valamennyiüket megékesítjük, hogy t. i. nemcsak maguk, hanem minden utódaik is örököljék az egyházi szolgák érdemességének és munkásságának ezt a jutalmát... Ezért... fejedelmi hatalmunk teljéből s különös kegyéből őket felszabadítani s Erdélyországnak és a hozzá kapcsolt magyarországi részekben valóságos, született és készségfölötti nemeseink sorába beiktatni elhatároztuk." Ez nem felforgató újítás s a rendi alkotmányon ütött rés, melyre az akkori viszonyok között még a messze néző Bethlen Gábor sem gondolhatott, hanem „egy bölcsen kigondolt neme az örökváltságnak s politikai jogok kiterjesztésének, amelynek szabott ára: szellemi kiválóság és szerzett érdemek Isten igéjének szolgálatában" (Váró F.). Ez tehát a rendiség kibővítése, fölfrissítése hatalmas intellektuális és spirituális erővel. De mindenesetre benne van ebben a kitüntetésben a lelkészek különös megbecsülése is, hiven a biblia azon tanításához, hogy „az egyházi szolgák, akik jól forgolódnak, kettős tisztességre méltattassanak" (I. Tim. 5, 17.). De, hogy ilyen kitüntetésre a papok valóban

bizonytalán szép az az öntudat, hogy a mi egyházkerületünk ilyen jó munkaerőket ad a Konventnek, de talán lehetne más kerületek becsúvágyó erőinek is munkaalkalmat biztosítani.

Húsvéti csoda.

Két nagy csodája van a keresztyén világ leggyőzedelmesebb ünnepének a húsvétnek: az egyik az isteni, a másik emberi csoda.

Isteni csoda az, hogy az Úr az engedetlen, megkeményedett szívű, a bűnnek mélyére aláhanyatlott emberhez szerelmes Fiában hajlott vala alá, azért, hogy engedelmessé, jóvá, szeretőszívűvé tegye, hogy gyarlóságait beharmatozza az irgalom gyöngyharmatával, bűnös életét hófehérré tegye a kegyelem és újjászületés feredőjében és felemelje az istenfiúság magasságára, kinek az örökélet feltámadott királya által az egek dicsőségének kapuját tárja fel s adja ajakára a szép győzedelmi éneket: Nincs már szívem félelmére!...

Az emberi csoda az, hogy ezredéveken át szemünkkel szemléljük ugyan a felénk hajoló mennyei kegyelmet, megfürdetjük ugyan magunkat a keresztyén hit és krisztusi szeretet káprázatában, sugárözönében, megnyílik ugyan előttünk templomainkon át az egeknek kapuja s feltetszik az emberi élet legfenségesebb eszménye, az istenfiúság méltósága, melyre kegyelemből mindnyájan elhívattatunk: de mi képzelt felvilágosodottsággal eltaszítjuk magunktól a felénk hajoló mennyei kegyelmet, a keresztyénséget, öltözék és ruhaként tartva magunkon a hit és szeretet sugárözönének feredője helyett keressük a hitetlenség, a szeretetlenség és bűnök

érdemesek is legyenek, nagy gondot fordított azok kiképeztetésére. Személyesen vett részt azokon a zsinatokon, ahol a kibocsátandó lelkészeket examinálták és teljes figyelemmel kísérte a vizsgálatokat. A biblia ilyenkor mindig előtte volt.

Szép jelét adta a papság megbecsülésének Bethlen a harmincéves háború borzalmas kegyetlenségei között is. A kath. liga hadai elképzeltetlenül kínozták az elfogott cseh- és morva prot. papokat. Mint Bethlen egyik levelében olvassuk: némelyiknek a papi sapkát vastag vasszegekkel verték a fejükbe, másoknak a nyelvét darabonként ollóval metélték szét, vagy tövestől harapófogóval szaggatták ki. Voltak olyanok, akiket fűrészszel vágta ketté és ismét olyanok, akiknek fölpeckelt szájába puskaport tettek, meggyújtva, fejét ízekre tépték szét. A boldogtalan prédikátorok közül, aki tehette, elmenekült, a legtöbben Bethlen védőszárnyai alá, aki kegyelmesen fogadta őket és Trencsénben hosszú ideig negyvenkettő morva papot helyezett és látott el sorsuknak megfelelően.

(Vége köv.)

sötét éjszakájának veszedelmeit, a jóság, az élet s örök élet, istenfiúság magas eszménye helyett, melyekre fel kellene tekintenünk, melyek felé fel kellene szárnyalnunk, mint a királyi sasnak, mi a legtöbbször a mélybe nézünk, vakondak módjára a sötétséget keressük, az emberi csoda az, hogy hiába szól a húsvéti fehér ruhás angyal, nem akarjuk megérteni az egyedül boldogító, diadalmas mennyei üzenetet: az Úr feltámadott!

Ugyanez a helyzet magyar nemzeti létünkre nézve is. Nem trianoni bűn, hanem örök isteni csoda a magyar nemzetnek születése, élete. Ezer év előtt is szét volt szabdalva a Kárpát koszorúzott, Isten által egynek teremtett, isteni kéz által gyönyörűen körülkerített ezredéves föld, de engedetlen, torzsalkodó, hazát alapítani nem tudó népek lakták, Isteni csoda elvégeződése és megvalósulása volt, hogy ide az Árpádok, Istvánok népe jöjjön a magyar férfi acélos erejével, hősi vitézségével, a magyar nő szívének szelidségével, tündöklő szeretetével, hogy míg oltalmul szolgáltak egész Európa kultúrájának, előhaladásának, teleszórják a balkáni népeket a becsület, tisztesség, hősi vitézség s hazaszeretel káprázatával, mi voltunk a fehér ruhás, Isten küldötte angyal Európa ajtaján, hogy hirdessük: Feltámadott az Úr!

Az emberi csodát már nem kell fejtegetnem. A háládatlan és minden igazságot megtagadni tudó Európa trianoni keresztire tudta feszíteni isteni kegyelemből és csodából az oltalmára ide küldött magyar népet, az igazság és becsület sugárözönének feredője helyett Európa magának választotta a bűnök sötét éjszakájának fertelmeit eladdig, hogy szentségtelen kezekkel tudta szétarabolni az Isten által egynek és magyaroknak teremtett ezredéves földet s a helyett, hogy bockoros, gyilkos tört forgató, háborúban csak futni tudó s árulásra kész népek előtt a művelt Európa felragyogtatta volna az ezredéves magyarság tündöklő multját, fénylő erényeit, reánk mondotta ki a szörnyű ítéletet: feszíttessék meg! — az emberi csoda az, hogy művelt, kultúr népek oly nehezen tudnak ráeszmélni arra, hogy Európa nyugalma, békessége, virágzása attól függ, mikor ül oda Pozsony és Brassó tájékára a fehér ruhás angyal, mondván: a magyarság ezredéves határai között feltámadott!

Mi bennünk azonban vérré és létté vált a húsvéti ének: Nincs már szívünk félelmére, nézni sírunk fenekére — s annál hamarabb és bizonyosabban jön el a valláserkölcsei és magyar nemzeti húsvéti isteni csoda, minél hamarább bizonyosabban emelkedünk fel az örök jó és örök szép, a hit és szeretet szolgálatának magasságára!

Harsányi Pál,
esperes.

Nem az a csoda, hogy a föld megmozdul, hanem hogy te nem mozdulsz, nem indulsz meg annyi feszítő, lendítő energia tudatában, mint anennyi az árvabélyegakcióban van.

EGYHÁZ

Házi látogatás és házi istentiszteletek.

C. E. von Koetsfeld, a híres holland predikátor könyvét: „Huisbezoek”, már többször olvastam áldással lelkipásztori munkásságom mezején. Azért mondom, hogy „áldással”, mert igen sok esetben bőséges tájékoztatással, útmutatással szolgált nekem ennek a könyvnek gondolatmenete, fejtegetése, bölcs tapasztalatokon nyugvó megállapításai. Sokszor vezetett el engemet arra a megtapasztalásra, hogy a lelkipásztor egyik legáldásosabb tevékenysége a belmissziói munkásság terén: a *házilátogatások* végzése. Minél távolabb él a lelkész a gyülekezettől, minél ritkább az összeköttetés az egyének, a hívek és a lelkipásztor közt: annál ridegebb, élettelenebb a lelkiélet a gyülekezetben. Bármilyen melegnek látszik is a gyülekezetben a lelkész és hívek közti összekapcsolódás, deha a lelkipásztor a személyes összeköttetést nem ápolja, a hívek lelkiélete, anyagi ügyei iránt otthonukban nem érdeklődik, ez a kapocs lassanként lazul, rideggé válik, a gyülekezeti élet rovására lassanként teljesen megszakad. — A templomi funkció alatt a szertartásos cselekmények végzése alkalmából, mikor a hívek keresik fel a lelkipásztort, passzív szerepe van híveknek, bensőséges, meleg, meghitt találkozása otthon, a család körében van a lelkipásztornak a híveivel. Itt nyílik meg őszintén és igazán az emberi szív, itt van bő alkalma a lelkipásztornak is belenézni a családi életbe, útmutatással, bölcs tanáccsal szolgálni itt van alkalma.

Ennek a lelkipásztori látogatásnak azonban nem szabad másnak lenni, mint amilyennek a *Mester* megmutatta a kánai mennyegzőben, Márta és Mária látogatásában, Simon Péter apósának felkeresésében stb. *Nem szabad annak másnak lenni, mint: lélekvezetésnek*: olyan nemes példaadásnak, amiből a gyülekezeti tagokra és lelkészre nézve is áldás származik. Az előbbieket életében a hit- és erkölcsi élet mélyedése, bölcs tapasztalatok nyerése és útmutatás az élet harcainak mikénti megharcolására; a lelkészre nézve pedig olyan bensőséges, mély összeköttetés létesítése gyülekezeti tagok és hívek között, amely szilárd alapját képezi a gyülekezeti élet áldásos és békés fejlődésének.

Ott, ahol a házi látogatás csak pár gyülekezeti tagra terjed ki és csak azért vette programjába a lelkipásztor, hogy baráti összeköttetést és fehér asztal-melletti szórakozást keressen, gyülekezet erkölcsi és hitélet nevelése szempontjából kevés haszna van. A házi látogatásnak általánosnak, minden családra kiterjedőnek kell lenni, szegény, gazdag egyaránt lássa, hogy a lelkész gondosságából nincs ki-felejtve egy sem a hívek közül. Lévai lelkészkoromban előbb titokban, később nyíltan is sugdosni kezdtek híveim, hogy a kántortanítónk

feleségével minden este nagyon intenzív házi látogatásokat végez. Minden estére kipécézett egy jómódú családot, hol a késő órákig maradtak, bevárva, sőt sokszor megkövetelve, a vacsorát is. Panasszal jöttek hozzám, miként kellene tudtára adni a buzgó kántornak a kellemetlenné vált házi vizitek nem kívánását. Meg is történt a kellő módon való figyelmeztetés.

Imé a túlzás, a cél eltévesztése, a helytelen módszer alkalmazása, csak árthat annak a nemes célkitűzésnek, amely a gyülekezet és lelkipásztor közötti összeköttetés mélyítését, egyházhoz való szoros kapcsolódást célozza. Ezeknek fejlesztését, erősítését munkálja a házi istentiszteletek tartása.

Itt mindjárt azokra az ellenvetésekre kell először is kitérnem, amely azt állítja, hogy a „gyülekezés” baptista szokás, szektáskodásra alkalmas jelenség. Nagyon gyenge érvelés ez a házi istentiszteletek ellen. Ős szüleink drága hagyományát, mellyel meleggé, áldásossá, hittel teljessé tették a családi életet, az ilyen ellenvetők akkor nem tudják kellőleg értékelni és még kevésbé megbecsülni. Pedig hányszor visszasírjuk a drága jó időket, mikor magunk elé képzeljük az öreg nagyapákat és nagyanyákat, kik a megszokott karosszékben, az öreg biblia felé hajolva olvasnak és magyaráznak a Szentkönyvből, imádkoznak és énekelnek, a család tagjaival együtt házi ájtatosságot tartanak. Hányszor hivatkozunk a régi, jó idők áldott szokásaira és ezeket tudva, buzdítjuk a mai nemzedék közönyös, hitben elkoresosult fiait és leányait a házi ájtatosságok megtartására. Ha már ezeket imádkozva visszavárjuk és mint a hitélet fokmérőjét a gyülekezeti életben örömmel látnánk, nem fontos belmissziói tevékenység-e, nem elsőrendű lelkipásztori munka-e az, hogy a házi istentiszteletek keretében neveljük a híveket a régi, jó idők áldott szokására?!

Ha a lelkipásztor tartja kezében ezeknek vezetését, ha kellő komolysággal és buzgósággal folynak ezek az összejövetelek, házi istentiszteletek, nem lesznek ezek melegágyai a szektáskodásnak; hanem a benső megújulásnak, a régi, jó idők áldott emlékeztető házi ájtatosságok felújításának, amivel aztán együtt fog járni a hitélet, a gyülekezeti élet megújítása, a kálvinista öntudat, egyházhoz való ragaszkodás elmélyülése is. Én ezeket tapasztalom szemlélőként gyülekezetem körében. — A gyülekezeti tagok nagy buzgósággal vannak jelen az összejöveteleken. Beszédet tartása, ima, felolvasás (melyet rendszeren feleségem tart, akinek állandó jelenléte nagy hatással van a gyülekezetre), mind alkalomszerű és komoly magabizálásra indító. A „Hiszekegy”-nek, a „Tíz parancsolat”-nak elmondása pedig állandóan tanító, nevelő és emlékeztető az erkölcsi szabályok és hittételek szemelött tartására. Mi az év folyamán — nem téve különbséget gyülekezeti tagok közt, kinek megfelelő lakása volt a hívek befogadására, nagyság tekin-

tetében, mivel a jelenlevők száma sokszor 150—160-ra is felemelkedett — 32 házi istentiszteletet tartottunk, hetenként háromszor megjelentünk a tanyákon és valósággal lelkiismeretességel várták az ige hirdetését, boldogok voltak a jelenlevők és boldog volt az a ház lakója, hol megjelentünk.

A lelkész házi látogatása alkalmából készítse elő a házi istentiszteletek tartását, fáradozásának meglesz az áldása.

(Apagy.)

Birtha József.

EBBŐL A VILÁGBÓL

Válasz Dr. Hajdú Gyula válaszára.

Amikor Hozzászólásomban az 1929. évi XXX. tc. sérelmes 40. § orvoslásának szükségességét szóváltam, egy pillanatra sem gondoltam arra, mintahogy nem is gondolhattam, hogy a remediumot akár én, akár dr. Hajdú Gyula lelkészársam, akár valamelyikünk is megadja, hanem az állami törvényhozó és végrehajtó hatalmakra gondoltam és gondolkok, kiknek csakugyan módjukban áll a sérelmes § reparálása.

Mellesleg megemlítem, hogy az Ő okos meglátásával szemben az én Hozzászólásom nem akar novum lenni, de nem is lehet azért, mert a pusztá utalás mellett a jogszabályt ismertetem a maga egészében. Ezt pedig tettem egyfelől azért, mert lehetnek közöttünk, főleg a péricfériákon olyan lelkészek, kiknek nem áll módjukban a Magyar Közigazgatás c. lapot elolvasni, másfelől, ha hozzájutnak is, nem árt, sőt hasznos lehet az mindenkire, ha ismeri az idevonatkozó döntvényt szövege szerint, különösen vitás esetekben.

A dolog lényege egyebekben pedig az, hogy dr. Hajdú Gyula lelkészársam Újévi ajándék című cikkében foglaltak szerint a róm. kath. lelkészekkel szemben mi református lelkészek joghátrányban vagyunk már abban a tekintetben, hogy, mert amazok minden esetben maguk fizetik javadalmi földjük adóját s így saját személyükben — a sérelmes törvény rendelkezése mellett is bejutnak, mint virilisek a névjegyzékbe és mi nem. Ezzel kapcsolatosan én a hivatolt döntvény alapján csak arra mutattam rá Hozzászólásomban, hogy a jogsérelm e tekintetben nem áll fenn, mert akár mi fizetjük javadalmi földünk adóját, akár a fenntartó testület fizeti helyettünk, az összes adó javunkra beszámítandó a névjegyzék összeállításánál, tehát e címen, vagy e jögon mi is bejuthatunk a képviselőtestületbe. Az azután egészen különálló dolog, hogy a róm. kath. lelkészek nagyobb javadalmat élvezvén, több adót fizetnek s így lényegesen nagyobb számmal jutnak be a képviselőtestületekbe, mint mi, a gyengébben javadalmazott református lelkészek.

Dr. Szász Imre.

HALOTTAINK

Özv. Balogh Istvánné, szül. Biró Róza, néhai Balogh István volt nagybecskereki lelkipásztor özvegye, Biró Antal volt derecskei lelkipásztor nővére, életének 82-ik évében április hó 6-án csendesen elhunyt.

Juhász Attila, Juhász Gergely körösnagyharsányi lelkész fia, 16 napos korában április hó 7-én hirtelen elhunyt. Az Úr vigasztalja meg bánatos szüleit.

Aldott legyen emlékezetük.

KÜLÖNFÉLÉK

Boldog és idvességes húsvéti ünnepet kívánunk lapunk előfizetőinek és olvasóinak.

A tiszántúli református egyházkerület jún. hó 11-én délelőtt 9 órakor kezdődőleg tartja Debrecenben a kollégium dísztermében közgyűlését. A közgyűlés főbb tárgyai: Gróf Degenfeld Pál egyházkerületi főgondnok beiktatása. Egyházmegyékről felterjesztett ügyek. Az egyházkerületi és kollégiumi bizottságok felterjesztései, jelentései. A közgyűlést megelőző napon, június 10-én 15 órakor esperesi értekezlet a kollégium kistanácstermében. Június 11-én 15 órakor egyházkerületi bírósági ülések a kollégium kistanácstermében. Június 12-én a közgyűlés folytatása. A közgyűlési tárgyak beadási határideje május 25. napja.

A debreceni református egyház új főgondnokát, dr. Vásáry István polgármestert, a tiszántúli református egyházkerület világi főjegyzőjét április hó 16-án iktatta be főgondnoki tisztébe a debreceni presbiterium.

A debreceni református leánygimnázium gramofon-alapja és az érdemes növendékek évvégi jutalmazásának céljaira 1930 április 5-én délután 5 órakor az új Dóczy-intézet tornatermében magyar hangversenyt tartott, szép sikerrel.

A debreceni református kollégiumi tanítóképző-intézet Csokonai ének- és zenekara a debreceni református tanító Vegyeskar közreműködésével április hó 2-án d. u. 5 órai kezdettel a Kollégium dísztermében gazdag műsorral hangversenyt tartott, az ének- és zenekar felszerelésére.

A debreceni református főgimnázium 172. számú Erő cserkészcsapata május hó 3-án a református gimnázium udvarán fogadalomtételi ünnepélyt rendez szép műsorral.

A csapóuceai egyházrész helyi leánykonferenciát rendez folyó hó 26—27. napjain az egyházrész Szappanos uccai Otthonában.

A szatmári református egyházmegye április hó 23—24. napjain tartja közgyűlését Fehérgyarmaton.

Református helyi leánykonferencia Debrecenben. A debreceni csapóuceai egyházrész április hó 26. és 27. napjain, szombaton és vasárnap helyi konferenciát rendez a saját női köre, úgyszintén a többi egyházrészekben munkálkodó leányegyesületek, női körök stb. számára, azzal a céllal, hogy a komoly református keresztyén női munka pótolhatatlan egyházi jelentőségét a lelkek elé fokozott mértékben odaállítsa s egyúttal annak szervezésére és irányítására is nyújtson bizonyos szakavatott és módszeres tájékozást. A program a következő: Szombaton, április hó 26-án délután 4 órakor megnyitó áhítatot tart Uray Sándor moderator-lelkész. Utána este 8-ig bezárólag három előadás: A leány (Victor Erzsébet); A vezető (Mándoky Erzsébet); A munkamódszer (Victor Erzsébet). *Ez az első előadócsoport elsősorban a leány-s áll. a női körök már eddig munkálkodó tagjainak és olyanoknak szól, akik ezután szeretnék aktív részt venni ilyen munkában.* Vasárnap, április hó 27-én d. e. 9—9.45-ig istentiszteletet tart a konferencia tagjai számára dr. Révész Imre. 10 órától 1-ig bezárólag négy rövid előadás eszmecserével *általában fiatal leányok számára*: Tükör előtt (Ferenczy Irénke); Könyvvel kezemben (Mózes Ilonka). Konfirmációi fehér ruha (Mándoky Erzsébet); Jótékony bazár (Victor Erzsébet). Vasárnap d. u. 4—5 óráig minta leánykör tartása (vezeti Mándoky Erzsébet); 5—6-ig uzsonna (mozgó buffet thea nélkül); 6 órától 8-ig bezárólag *három előadás a nagyközönség számára*: A tegnap leánya (Koncz Aurélné leánygimn. igazgató); A ma leánya (Dobai Sándorné nyíregyházi leánykálvineumi igazgató); A holnap leánya (Victor Erzsébet). — Ezen a legutóbbi három előadáson résztvesznek D. Dr. Baltazár Dezső püspök-lelkészelnök és dr. Vásáry István polgármester, egyházi főgondnok is, akiket az egyházrész és a konferencia vezetősége ez alkalommal üdvözölni fog. — Az összes előadások és az istentisztelet színhelye az egyházrészi otthon, Szappanos-ucca 16. A konferencia minden előadásán részvételre jogosító jelvény ára 50 fillér. A vasárnap esti nyilvános előadásra beléptidij nincs, de önkéntes adományok az egyházrész és a konferencia céljaira hálás köszönettel fogadtnak. A vezetőség külön megjegyzi, hogy a konferencián vidéki leány- s általában női körök tagjait is ugyanazon csekély részvételi díj lefizetése mellett igen szívesen látja, elszállásolásáról és ellátásáról azonban kinek-kinek magának kell gondoskodnia. A lelkészi hivatalokat pedig kéri, hogy az állandóan résztvenni szándékozók körülbelőleges számát legyenek szívesek a csapóuceai egyházrész lelkészi hivatalában mielőbb bejelenteni.

Kérelem a debreceni kollégium nyelvészotára és diákszotára ügyében a kollégium diákjaihoz. A Debreceni Református Kollégium Diákszövetsége munkábvette a kollégium nyelvészotárának és diákszotárának összeállítását. A gyűjte-

mény szerkesztésére én vállalkoztam s eddigéle több, mint 600 címszót gyűjtöttem össze. A gyűjtést eddig nyomtatásban megjelent művek és a kollégiumi levéltár okmányai alapján végeztem. De jól tudom, hogy ezzel egyáltalában nincs kimerítve a szóanyag, mert a kollégiumnak még élő tanítványai is emlékeztük tárházából, bizonyára, sok értékes adattal gazdagíthatják ezt a szókészletet. Tisztelettel és szeretettel kérem ennél fogva a kollégium hű és hálás tanítványait, hogy munkámban segíteni és a kedves Alma Materra ezáltal is fényt deríteni szíveskedjenek. Ez a munka jóformán úttörő, mivelhogy nagyobb kollégiumaink szókincsét kimerítően összegyűjteni és a jövő számára megmenteni még nem kísérelték meg. A nyelv- és szótárban a címszavaknak nemcsak pusztán jelentését szándékozom adni, hanem, ahol szükséges és lehetséges, azokat történelmi alapra is helyezni. E célból köszönettel veszek a *kollégiumi és diákeletben használt s közkeletűvé vált minden olyan komoly, tréfás, vagy gúnyos szót, elnevezést vagy szólásmódot*, mely a jóízűvel nem ellenkezik. A diákszavak, elnevezések és szólásmódok legtöbbször olyanok, amelyeket a közönséges beszéd nem ismer, vagy más értelemben használ, tehát vagy csináltak, vagy képes, átvitt értelműek. A szíves közlőktől azért elsőrenden a szók jelentését kérem, azután, ha tudják, keletkezési körülményeit, végül az időt, amikor a diákok azokat használták. Természetesen a régebbi diáknemzedéktől tradícióképen átvett s emlékekben megőrzött szavak, elnevezések és szólásmódok szíves közlését is kérem. Hogy a szógyűjtemény minél teljesebb, ennél fogva minél értékesebb és nagymultú kollégiumunkhoz minél méltóbb legyen, kérem, ne sajnálja a fáradságot a kollégium egyetlen diákja sem, tanult legyen, vagy tanuljon az akadémián (theologia, jog, bölcsészet), gimnáziumban és tanítóképzőintézetben, mondom, ne sajnálja senki a kollégium érdekében azt a csekély fáradságot, hogy följegyezze és beküldje, amit e tárgyban tud. A közleményeket legjobb egyenesen címre (Cegléd, Rákóczi út 47. sz.) küldeni, de a kollégium gimnáziumának igazgatója, diákszövetségünk ügyvezető elnöke *vitéz dr. Bessenyei Lajos* (Debrecen, református gimnázium) is elfogadja azokat. — Cegléd, 1930 április hó 4. S. Szabó József, nyug. gymn. igazgató, a debreceni kollégiumi diákszövetség társelnöke.

TARTALOM: R. I.: Minden embernél nyomorultabbak... — A Konvent. — Harsányi Pál: Hűvét csoda. — Tárcá: S. Szabó József: Emlékezés Bethlen Gábor fejedelemtől. — Egyház: Birtha József: Házilátogatás és házi istentiszteletek. — Ebből a világból: Dr. Szász Imre: Válasz Dr. Hajdú Gyula válaszára. — Halottaink. — Különlélek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Kontsek Géza K. R. T.

*A legjobb beszerzési
forrás fűszer, csemege
és borfélékben.*

Debrecen, Kossuth ucca 15.

**Kölcsönöket folyósít házakra,
földekre. — Betétekre magas
kamatot ad**

Gazdák Bankja

Kossuth- és Batthyányi ucca sarok

SESZTINA LAJOS

**vasnagykereskedése
Debrecen.**

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság (Budapest)

DEBRECENI FIÓKJA

Ferenc József-út 53. (Hungária palota.)

Alaptőke 12.000.000 P.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Takarékbetéteket a legelőnyösebben kamatoztat. Heti betéteket a „Karácsonyi alaphoz“ gyümölcsözteszt. — Vesz és elad valutát, devisát s átutal és kiállít csekket a világ összes piacaira. Kölcsönöket folyósít jelzálogos fedezet mellett. — Sürgőncím: I N T E R N A.

TELEFON: 9-52.

TELEFON: 8-40.

Szerezzünk takarékbetétkönyvet

a Kölcsönös Segélyző Egyletnél!

A szövetkezet a betéteket legmagasabban kamatoztatja s a kamatot félévenként a tőkéhez csatolja. Betétként bármikor bármely összeg befizethető.

Legkisebb betét 1 pengő.

Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság

Debrecen, Ferenc József-ut 32.

A Magyar Általános Hitelbank
affiliált pénzüzlete.

Bank- és váltóüzlet.

TELEFON: 4-78., 7-20.

Városi Takaré- és Hitelintézet részvénytársaság

DEBRECEN, CSAPÓ UCCA 4.

ALAKULT: 1873-BAN.

Részvénytöbbség Debrecen
sz. kir. város tulajdonában.

Befizetett alap tőke:

P 2.380,000

Legelőnyösebben folyósít
kölcsönöket. Foglalkozik a
banküzlet minden ágával.

Magyar

Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank

debreceni fiókja

(Alapított az 1829-ik évben.)

Elfogad takarékbetéteket könyvecskére és folyószámlára, pengőben és valutában. Kölcsönöket nyújt szántó- és házingatlanokra, leszámítól tárcaváltókat, foglalkozik mindennemű bankügyletekkel. Árúosztályi kirendeltsége vesz és elad gabonaneműeket és egyéb nyersterményeket.

Telefonok:

Bankosztály: 35 és 9-41

Áruosztály: 11-66 és 11-67

Debrecen, Ferenc József-út 26-28.

(Városi bérpalota.)

**Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje**

ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

m. kir. udvari szállítók

SOPRON.

Harangokat

**öntenek a legfinomabb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.**

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyítják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb., stb., majd legújabbban a soproni, celldömölki, székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és kaposvári országos kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

**Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egyházak teljes megelégedésére.**

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

**harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár**

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-os harang.

Az 1900. évi párizsi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—1006.

Konfirmációi ajándékul

ajánljuk

Dr. Révész Imre: Öntudatos hit, KÁTÉ a református egyházba belépni óhajtok számára, valamint a gyülekezeti hitvédelem céljaira —60 P

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom című könyvecskét, amelyből most jelent meg a könyvpiacra a negyedik tízezer. — Tartalmazza imádságokon kívül a református hittant, erkölcsant, egyháztörténelmet és a magyar református egyház legújabb statisztikai adatait. — **Aranynyomású díszes kötésben** —66 P

Konfirmációra

ajánljuk

a következő kiadványainkat:

Dr. Ferenczy Gyula: Kálvinista kis káté református vallású földműves és ipariskolai tanulók részére 1-60 P

Dr. Halmi János: Református keresztyén kis káté, a Heidelbergi káté alapján konfirmációi, ismétlőiskolai, valamint összevont vallastanítás céljaira 1— P

Nagy István: Debreceni konfirmációi kis káté —20 P

Soltész János: Konfirmációi káté református növedékek számára —40 P

„MÉLIUSZ”
könyvkereskedés

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF ÚT 26.
Telefonszám: 270.